

ROZWÓJ PERCEPCJI SŁUCHOWEJ W OKRESIE PRZEDSZKOLNYM

1. Wstęp

Percepcja słuchowa jest jedną z podstawowych funkcji psychofizycznych człowieka. Percepcja jest złożonym procesem poznawczym i pierwszym etapem przetwarzania informacji, który prowadzi do odbierania zjawisk lub procesów przez narządy zmysłów, np. ucho, oko, skórę. W chwili urodzenia każdy człowiek ma pewne genetyczne uwarunkowania percepcyjne, ale nie pozostają one takie same przez resztę jego życia. Będą się rozwijać i zmieniać w specyficzny sposób za sprawą nowych doświadczeń – wszystkich sytuacji życiowych wchodzących w skład procesów uczenia się.

2. Rozwój percepcji

Charakterystyczny więc dla dziecka w wieku przedszkolnego jest rozwój percepcji, który wiąże się z podejmowanymi przez nie działaniami. Różne czynności inicjowane przez nauczyciela przedszkola czy spontanicznie przez dziecko takie jak: budowanie, konstruowanie, manipulowanie, układanie, rysowanie rozwijają u niego coraz to bardziej świadome czynności percepcyjne. Wyróżnić możemy percepcję wzrokową oraz percepcję słuchową. Dziś garść informacji na temat percepcji słuchowej.

3. Percepcja słuchowa

Percepcja słuchowa to zdolność do odbierania, rejestrowania i identyfikowania bodźców dźwiękowych z otoczenia. Ich prawidłowe rozpoznawanie i różnicowanie przez dziecko jest podstawą słyszenia mowy, a zatem nabywania przez nie również mowy czynnej, a także umiejętności czytania, które wymaga dźwiękowego odtwarzania słów na podstawie widzianych liter, oraz pisanie, gdzie usłyszane w wyrazie dźwięki wyznaczają kolejność ich zapisywania za pomocą liter.

4. Rozwój percepcji słuchowej do wieku przedszkolnego

Rozwój funkcji słuchowych jest warunkowany przez dojrzewanie narządu słuchu i odpowiednią stymulację dźwiękową. Umiejętności osiąmane w ramach percepcji wzrokowej czy ruchowej również oddziałują na siebie. Za najbardziej podstawową uważa się percepcję dźwięków otoczenia. Dziecko eksploruje świat dzięki jego wizualnym, dotykowym, ale i akustycznym cechom. Uczy się także wykorzystywać dźwięki do komunikacji z otoczeniem. W ciągu pierwszego roku życia dziecko uczy się kojarzenia dźwięku z określonym przedmiotem, manipulowania przedmiotami w celu uzyskania efektów dźwiękowych, słuchania własnych produkcji dźwiękowych, rozumienia poleceń słownych powiązanych z gestem i odczytywania stanów emocjonalnych na podstawie brzmienia głosu. Zaczyna już powtarzać sylaby i proste słowa. Działania malucha w drugim roku życia dostarczają nowych, znacznie zróżnicowanych doznań dźwiękowych. Coraz większe znaczenie mają te, które są wywoływane przez nie samo: okrzyki, pierwsze słowa, odgłos własnych kroków na schodach czy zabawa instrumentami muzycznymi. Dziecko zaczyna identyfikować i różnicować nowe wyrażenia dźwiękonaśladowcze, słowa i melodie.

Trzylatek udoskonala identyfikowanie nowych słów, rozumienie wypowiedzi, tworzy własne konstrukcje językowe w oparciu o te, które usłyszał. Przedszkolak ma przed sobą nowe wyzwania, takie jak słuchanie i rozumienie poleceń skierowanych do grupy, słuchanie tekstów, uczenie się wierszy i piosenek. W tym okresie szczególnie istotny jest rozwój słuchu fonemowego, czyli zdolności różnicowania dźwięków mowy.

5. Najważniejsze umiejętności słuchowe dziecka w wieku 3-6 lat r.ż.

W wieku **3 lat** dziecko powinno słuchać i tworzyć dłuższe wypowiedzi słowne, dokonywać analizy sylabowej prostych, dwusylabowych słów.

Okolo **4 roku życia** dziecko doskonali procesy analizy i syntezy sylabowej oraz uczy się znajdować rymujące się wyrazy.

Po 5 roku życia powinien wyróżniać się pojawieniem się zdolności analitycznych i syntetycznych na poziomie głoskowym. Dziecko powinno wyróżniać głoskę początkową wyrazu.